

تذکره تربیت

محمد حسن آموزگار

(۶) لَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِآيَاتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ : نزدیک مال یتیم نشوید مگر بوجهی که برای او نافع است تا زمانی که به رشدش برسد .

(۷) وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا يَكْلِفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا : و در سنجش یا پیماده و سوا برارو بطور صحیح عمل کنید (کم فروشی و کرافروشی ننمائید که ما هیچکس را جز بقدر توانائی بکلیف نکرده ایم) .

(۸) وَإِذَا قُلْتُمْ قَاعِدِلُوا وَلَوْ كَانِ ذَالِقْرِسَىٰ : و هرگاه سخن گوئید بعدالت کرائید هر چند درباره خویشاوندان شما باشد .

(۹) وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا : و بعهده خداوند وفا کنید (او امر خدا را اطاعت کنید ، و آنکس سباه میفرماید : ذَالِكُمْ وَصِيكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ایست سفارش خداوند بشما باشد که مددگر

در سوره انعام از آیه ۱۵۰ بعد خداوند وصایائی بشرح زیر فرموده است ، و هرکاری که خلاف و عکس آنها باشد بشانه غفلت است قُلْ تَعَالُوا لِنَلِّ مَا حَرَّمَ رَبِّكُمْ عَلَيْكُمْ : نکسو بیائید که بخوانم برای شما آنچه را که خداوند حرام کرد بر شما آنچه حرام نموده از اینقرار است :

(۱) لَا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا : شرک بخدا نیاورید

(۲) وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا : به پدر و مادر نیکی کنید

(۳) وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ أِمْلَاقٍ : فرزندانان را از نگرانی درویشی نکشید .

(۴) وَ لَا تَقْرَبُوا فَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطْنٌ : نزدیک فواحش نشوید ظاهر باشد یا نهان .

(۵) وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ قَتْلَ نَفْسٍ تَنْكِيهِ مَكْرٌ بِحَقِّ .

شريك قاتل شويد ، زيرا كه شرك بحدا
برر كبرين ظلم است ، و در طول تاريخ هر جا
انكار شرك آمير در اجتماعات وجود داشته
است رد ايل بساري شايع كرده .

۴- بلا دريك بعد از مع شرك ، سخن از
احرام بد والدين رفته است و ميرساند كه در
مكتب برسي اسلام حرمت پدر و مادر زياد
است ، در خاليكه نزد ما رعايت نميشود ،
با اينكه ميدانيم پدر و مادر باجه حد براي
پرورش ما ايتار كرد داند و از جان و مال ما به
كدا سدايد . هم اكون حا دارد كه معلماني
در مدارس ما و در كلاسهاي درس مكرر توصيه
كند كه بدها بد پدر و مادر سي احرام سي
بكند و عورت و حرمت ايتارا منظور دارند .

برداستهاي برسي از آيات فوق

- ۱- از كلمه سذكر سويد يك كنه برسي
بندست سآوريم و ايست كه براي انسان كند
ترانسگار است ياد آوري لازم و سر بخش
است .
- ۲- از كلمه شايد كه در ابتدای سذكر آمده
سوجه مستويم كه انسان آزادي دارد با
سذكر شود يا شود ، و هم مشهود است
كه انسان با ترانسگار و سادكي سليم حق
بسنود بلكه بيروي حوي سكد .
- ۳- در سدر آيد توصيه شده است كه جدا

هت در عصر ما کمتر اتفاق میافتد که کسانی از ترس فقر و تنگدستی فرزند خود را بکشند ، در اینجا شاید بتوان نتیجه دیگری گرفت و آن اینستکه فرزندان خود را در شرایط تربیتی سالمی قرار دهیم و مراقبت بیشتری بکنیم تا از لحاظ رشد اجتماعی و معنوی عقب نمانند و پیشرفت لازم را حاصل کنند ، تا ضمن اینکه حیات فیزیکی و زیستی را دارا هستند حیات عقلانی و روحی (یعنی معنوی دینی) را داشته باشند و یا فرزندانمان را با اصرار به مشاغلی سوق ندهیم که فقط منافع مادی و دنیوی آنها را نامین مینماید و فقط تمایلات اعتلاجویی و سلطه گری آنان را ارضاء میکند و تمام هم و غم آنانرا کسب پول و مقام قرار میدهد .

ع- توصیه ششم درباره ایثار است و در این زمان که کشور ما دچار جنگ با صدام کافر

و دچار زلزله شده است تربیت بینمان مسئله روز است و موظف هستیم که تربیت اجتماعی را منحصرأ به دولت اسلامی واگذار نکنیم زیرا دولت میتواند نان و پوشاک و اسکان را تامین نماید ، اما خلأ محبت مادری و پدیری را نمیتواند نسبت به فرد فرد کودکان بپرکند

۷- مسئله کیل و میزان اخیرا برای جامعه انقلابی اسلامی ما بسیار حائز اهمیت است زیرا کم فروشی ، گرانفروشی ، احتکار و در مواردی فروش قاچاق شایع گشته است ، نانوا نان را وزن نمیکند و اگر بخواهد با ترازو وزن کند ، نان را از تنور خمیر در میآورد ، قصاب گوشت را بدلخواه توزیع میکند ، خواربار فروش موادی را که دولت بصورت امانت میدهد تا میان مردم پخش کند بدلخواه تصرف میکند و امین نیست ، معلم

دیر بکلاس درس می‌رود و از روی بی‌میلی درس میدهد و . . . همه این آسیبهای اجتماعی به تعلیم و تربیت مربوط است .

۸- خداوند میخواهد که در سخن گفتن رعایت عدالت بشود و به تعبیری سخن برای برقراری عدل بکارگرفته شود بنابراین هر سخنی را که بر مبنای احساس است و هر گفتاری را که متکی به منطق قرآنی نیست نمیتوان میان کشید، زیرا هیچ لفظی نیست که بر زبان برود مگر اینکه دو ملک آنرا ثبت و ضبط میکنند .

۹- در زمینه عهد خدا ، دو اشاره میتوان کرد ، یکی اینکه در بدو پیدایش خدا از آدم و نسل و ذریه او پیمان گرفته است که اطاعت از او کنند و پیروی از شیطان ننمایند . در این عهد است که انسان به ا لوهیت خداوند و عبودیت در برابر او خاضع شده است .

امانت دیگری که به هر کدام از مسلمانان سپرده شده کتاب خدا است و به تعبیر کتاب خدا و عنترت رسول است ، تا به آنچه خداوند فرموده عمل کنیم و حافظ شاعر اسلام باشیم و صفت امانت را که خداوند به حضرت موسی نسبت داده (فوی امین) و اجتماع قبل از اسلام آنرا در رسول خدا (محمد امین (ص)) دیده‌اند در خود متجلی سازیم ، و همینجا بایستی اضافه کرد که در مدرسه میتواند طوری عمل کند که شاگردان امانتدار بیار آیند .

۱۰- برداشت آخرین اینستکه یادآوری لحظه

به لحظه لازم است و هر روز ، هر ماه و هر سال لازم است زیرا که هیجانات و انگیزه‌های متعددی در نفس است که انسان را غافل میسازند ، یادآوری را هم معلمان باید بکنند و هم وعاظ و مربیان و به تعبیری همه مردم موظف‌اند که بیکدیگر یادآوری کنند تا موازین الهی فراموش نشود .

یادآوری در همه سنین لازم است و هیچکس از تذکر بی نیاز نیست ، ابزار یادآوری گاهی موجودات محسوس طبیعت اند ، گاهی بررسی جریانات تاریخی و گاهی تحولات طبیعی و انقلابات اجتماعی است . راه و روش تذکر استفاده صحیح و دقیق از چشم و گوش است که اشیاء را نیکو بنگریم و سخن را نیکو بشنویم ، و برورای این حواس بکارگرفتن صحیح قلب است که مرکز تفقد و فهم ماست .

اگر از چشم و گوش و دل نیکو بهره نگیریم مشمول این سرزنش هستیم : **لَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا** و **لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا** اولئك كالانعام بل هم اضل سبيلا : اینان چشم دارند با آن نمی بینند ، گوش دارند با آن نمیشنوند دل (مرکز فهم) دارند با آن تفکر و تدبیر نمیکنند ، لذا مانند چهارپایان و بلکه گمراه تر هستند .

در آیه ۱۵۲ سوره انعام خداوند ادامه میدهد : **ان هذا صراط مستقيما فاتبعوه** : اینست راه من که مستقیم است پس پیروی کنید آنرا .